U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený dle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Milady Tomkové, JUDr. Romana Fialy, JUDr. Pavla Pavlíka, JUDr. Pavla Vrchy a JUDr. Marie Žiškové, rozhodl o návrhu **Úřadu pro ochranu osobních údajů**, se sídlem pplk. Sochora 27, 170 00 Praha 7 na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním a **Obvodním soudem pro Prahu 3** a dalších účastníků sporu vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 3, pod sp. zn. 21 C 5/2009, **o navrácení listin a jejich kopií**, žalobce **V. H.**, a žalované **České republiky – Archivu bezpečnostních složek**, se sídlem Siwiecova 2428/2, 130 00 Praha 3,

takto:

I. **Příslušný** vydat rozhodnutí ve věci žaloby o navrácení listin a jejich kopií, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 3 pod sp. zn. 21 C 5/2009, **je soud**.

II. Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 3 čj. 21 C 5/2009 - 34, ze dne 1. 10. 2010, **se zrušuje.**

III. Usnesení Městského soudu v Praze čj. 17 Co 591/2010 – 79, ze dne 1. 7. 2011, **se zrušuje.**

Odůvodnění:

Návrhem ze dne 21. 10. 2011 se Úřad pro ochranu osobních údajů (dále též jen „*navrhovatel*“) domáhá, aby zvláštní senát rozhodl kompetenční spor vzniklý podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, ve znění pozdějších předpisů, mezi ním a Obvodním soudem pro Prahu 3.

Žalobou ze dne 16. 7. 2008 podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, žalobce požadoval, aby Obvodní soud pro Prahu 3 rozhodl, že žalovaná za nesprávný úřední postup, jímž měla porušit právo na ochranu osobnosti předáním osobních údajů žalobce neoprávněnému subjektu, žalobci poskytne písemnou omluvu, zaplatí mu částku ve výši 100.000 Kč jako odškodnění za nemajetkovou újmu, a aby soud uložil žalované povinnost vyžádat si od České televize navrácení jí poskytnuté dokumentace.

Obvodní soud pro Prahu 3 usnesením ze dne 6. 11. 2008, čj. 21 C 86/2008 - 7, vyloučil k samostatnému projednání část návrhu požadujícího uložení povinnosti žalované vyžádat si od České televize navrácení poskytnuté dokumentace, toto řízení následně zastavil usnesením ze dne 1. 10. 2010, čj. 21 C 5/2009 - 34 a věc postoupil Úřadu pro ochranu osobních údajů. Soud dovodil, že žalobce se domáhá nároku souvisejícího s ochranou osobních údajů, proto je dána pravomoc Úřadu na ochranu osobních údajů.

Odvolací řízení proti cit. usnesení Obvodního soudu pro Prahu 3 Městský soud v Praze zastavil usnesením čj. 17 Co 591/2010 – 79 ze dne 1. 7. 2011 pro zpětvzetí odvolání ze strany žalobce.

Navrhovatel po postoupení věci odmítl svou kompetenci v předmětném sporu a podal zvláštnímu senátu návrh na zahájení řízení o kompetenčním sporu, neboť se domnívá, že § 21 odst. 1 a 3 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů (dále též jen „zákon o ochraně osobních údajů“), mu neumožňují řešení soukromoprávních sporů mezi správcem osobních údajů a subjektem údajů. Navrhovatel jako dozorový a správní orgán má pravomoc pouze provádět veřejnoprávní kontrolu zpracování osobních údajů a dále pravomoc vést správní řízení o uložení sankce za správní delikt, o registraci zpracování osobních údajů a o povolení předání osobních údajů do zahraničí. Rozhodování individuálních sporů mezi správcem a subjektem údajů je svěřeno soudům. V této souvislosti navrhovatel poukázal na důvodovou zprávu k zákonu č. 439/2004 Sb., (dostupnou na digitálním repozitáři www.psp.cz, volební období 2002-2006, tisk č. 508/0), kterým bylo ustanovení § 21 zákona č. 101/2000 Sb. novelizováno tak, aby navrhovatel neměl pravomoc k vedení sporných řízení. Navrhovatel též odkázal na usnesení zvláštního senátu sp. zn. Konf 56/2009 ze dne 24. 2. 2010, z něhož dle navrhovatele vyplynulo, že nemá pravomoc ve sporném řízení rozhodnout nejen o náhradě škody, jiné nemajetkové újmy, jiném zadostiučinění, ale ani v otázce poskytnutí, resp. vyžádání si osobních údajů.

Navrhovatel podpůrně poukázal i na právní názor prvního senátu Nejvyššího správního soudu plynoucí z usnesení čj. 1 As 93/2009 - 212 ze dne 27. 1. 2011; zde soud zaujal názor, že právní úprava nadále nepočítá se zahájením správního řízení na návrh žadatele, neboť se plně prosadil princip oficiality, přičemž všechna řízení mohou být zahájena z moci úřední jen k podnětu či stížnosti jednotlivce. Pokud jednotlivec neuspěje u navrhovatele se svým podnětem, může se ochrany svých práv domoci žalobou na ochranu osobnosti dle § 13 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, kterýžto prostředek je plně v dispozici subjektu údajů, projednání nároku subjektu údajů na náhradu imateriální újmy a náhrady škody pak zákon o ochraně osobních údajů svěřuje do pravomoci soudů v občanském soudním řízení (§ 21 odst. 5 a § 25 zákona o ochraně osobních údajů).

Navrhovatel rovněž zdůraznil, že předmětem sporu není primárně poskytnutí osobních údajů, ale nakládání s listinami jako s nosiči osobních údajů. Navrhovatel je sice oprávněn v kontrolním řízení (nebo v řízení o správním deliktu) konstatovat, že určitá osoba nakládá s osobními údaji neoprávněně, nemůže jí ovšem nařídit, aby si vyžádala od jiného subjektu konkrétní listiny, resp. aby zajistila jejich navrácení. Podle navrhovatele je ve věci uložení povinnosti k navrácení listin a kopií listin příslušným soud.

Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi správním úřadem a obecným soudem se zvláštní senát řídil následující úvahou:

Obvodní soud pro Prahu 3 v předcházejícím soudním řízení popřel svou pravomoc rozhodnout a navrhovatel popírá svou pravomoc po postoupení věci; zvláštní senát konstatuje, že se ve věci jedná o negativní (záporný) kompetenční spor, k jehož projednání a rozhodnutí je povolán zákonem o některých kompetenčních sporech.

Zvláštní senát rozhoduje o kompetenčním sporu podle skutkového a právního stavu ke dni svého rozhodnutí (srov. č. 485/2005 Sb. NSS).

Žalobce dovozuje z nesprávného úředního postupu žalované (k výkladu nesprávného úředního postupu srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2009, sp. zn. 25 Cdo 1455/2007, dostupný na www.nsoud.cz) porušení práva na ochranu osobnosti a žalobou podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, podanou u Obvodního soudu pro Prahu 3 dne 16. 7. 2008, se domáhá omluvy, zaplacení částky 100.000 Kč jako zadostiučinění za způsobenou nemajetkovou újmu a uložení povinnosti žalované směřující k navrácení dokumentace, kterou disponuje Česká televize.

Žalobce se tak domáhá odstranění závadného stavu, který podle něj vznikl tím, že žalovaná umožnila nahlédnutí do Archivu bezpečnostních složek a pořízení kopií dokumentů obsahujících citlivé údaje o žalobci, které Archiv uchovává, přičemž těmito dokumenty má disponovat podle tvrzení žalobce Česká televize. Žalobce tedy usiluje o odstranění následků uvedeného postupu, a to navrácením ve stav, který předcházel popsanému zásahu; odstranění závadného stavu žalobce formuluje do požadavku, aby soud nařídil České republice - Archivu bezpečnostních složek vyžádání (návrhem blíže neoznačených) listin od České televize.

Navrhovatel svou pravomoc popírá s tím, že předmětem návrhu je nakládání s listinami jako s nosiči osobních údajů; poukazuje rovněž na vymezení svých pravomocí v zákoně o ochraně osobních údajů, podle nichž nemůže nařídit správci údajů, aby si vyžádal od jiného subjektu konkrétní listiny, resp. aby zajistil jejich navrácení.

Zvláštní senát nejprve shrnuje závěry své předchozí rozhodovací činnosti:

V usnesení čj. Konf 56/2009 – 7 ze dne 24. 2. 2010, dostupném na www.nssoud.cz, zvláštní senát vyšel z důvodové zprávy k zákonu č. 439/2004 Sb., jímž došlo k zúžení rozhodovací pravomoci navrhovatele v oblasti ochrany osobních údajů. Podle citované důvodové zprávy účelem novely § 21 až 24 zákona o ochraně osobních údajů byla *„dosavadní zkušenost s aplikací § 21 a násl., kdy se přístup Úřadu, přístup subjektů údajů a přístup soudů, nepodařilo sjednotit v tom směru, že Úřad jako ústřední správní úřad nemůže v takovém případě ve své kompetenci řešit spory mezi správcem, zpracovatelem a subjektem údajů o odstranění následků neoprávněných zásahů do soukromí subjektů údajů a druh, popřípadě výši náhrady“*. Podle důvodové zprávy rovněž *„není přípustné, aby tyto případy řešil správní úřad. Proto se navrhuje, aby kompetence Úřadu byla v tomto případě odpovídající jeho postavení a Úřad mohl na základě podnětu subjektu údajů postupovat vůči správci nebo zpracovateli prostředky pro správní úřad obvyklými, a případy, kdy jsou vznášeny nároky na náhradu*

nemajetkové újmy nebo náhradu škody, svěřit do pravomoci soudů, jak je tomu ostatně obvyklé i v ostatních případech zásahů do práva na ochranu osobnosti".

Zvláštní senát pak dále v usnesení čj. Konf 11/2011 - 6 ze dne 17. 10. 2011, dostupném na www.nssoud.cz, vyložil, že od účinností novely zákona č. 439/2004 Sb., je navrhovatel oprávněn dle § 29 zákona o ochraně osobních údajů mimo jiné provádět dozor nad dodržováním povinností stanovených zákonem o ochraně osobních údajů, přijímat podněty a stížnosti na porušení povinností stanovených zákonem, projednávat přestupky a jiné správní delikty a udělovat pokuty. Není však oprávněn rozhodovat o výši náhrady škody za porušení povinností zpracovatele osobních údajů, nemůže rozhodovat o náhradě za nemajetkovou újmu. Tyto pravomoci příslušejí soudům. Zvláštní senát proto potvrdil názor, že z § 29 zákona o ochraně osobních údajů a z § 21 tohoto zákona již od roku 2004 nevyplývá jakákoli pravomoc navrhovatele týkající se zajišťování opatření k nápravě ve smyslu poskytnutí zadostiučinění.

Ustanovení § 21 zákona o ochraně osobních údajů reguluje podmínky práva na přístup k ochraně osobních údajů tehdy, pokud se subjekt údajů domnívá, že správce nebo zpracovatel provádí zpracování jeho osobních údajů, které je v rozporu s ochranou jeho soukromého a osobního života nebo v rozporu se zákonem o ochraně osobních údajů. Předmětné ustanovení však nezakládá pravomoc navrhovatele rozhodovat ve sporech mezi subjektem údajů a správcem nebo zpracovatelem (zde Archivem bezpečnostních složek - srov. § 13 odst. 3 zákona č. 181/2007 Sb., o Ústavu pro studium totalitních režimů a o Archivu bezpečnostních složek a o změně některých zákonů) o nárocích plynoucích z takového zásahu (zákon o ochraně osobních údajů v § 21 odst. 5 odkazuje uplatnění nároku za způsobenou jinou než majetkovou újmu na soud shodně jako podle § 25 u nároku na náhradu škody). Z ustanovení § 29 zákona o ochraně osobních údajů pak vyplývá, že pravomoci navrhovatele na úseku ochrany osobních údajů jsou kontrolní a dozorové. Zvláštní senát tak uzavírá, že ustanovení § 21 zákona míří na situace, kdy subjekt údajů brojí proti způsobu či rozsahu nakládání s jeho osobními údaji správcem a obrací se na navrhovatele s podnětem [§ 29 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně osobních údajů].

Žalobce v napadaném postupu žalované (poskytnutí informací z jeho života o minulosti třetí osobě) shledal narušení svého soukromého života; žalobce zcela zřejmě odmítá publicitu svého příběhu, neboť se obává narušení soukromí šířením těchto informací ze strany České televize. Z formulace původního žalobního návrhu plyne, že žalobce po žalovaném požaduje reparaci nemajetkové újmy; zvláštní senát vycházeje z výše uvedeného proto přisvědčil navrhovateli, že předmětem věci není spor o neoprávněné zpracování osobních údajů o osobě žalobce dle § 21 zákona o ochraně osobních údajů, ale soukromoprávní spor (mezi stranami v rovném postavení) o nároky plynoucí ze zásahu do soukromí žalobce, k jehož projednání a rozhodování je příslušný soud v občanském soudním řízení. Určení, zda vznesený návrh žalobce představuje satisfakční požadavek způsobené nemajetkové újmy pro nesprávný úřední postup žalovaného (srov. nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1976/09 ze dne 13. 12. 2011, dostupný na http://nalus.usoud.cz/) nebo pro porušení osobnostních práv (srov. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 3729/2009, ze dne 14. 4. 2011, dostupný na www.nsoud.cz) již není předmětem řízení o kompetenčním sporu před zvláštním senátem.

Zvláštní senát nadto poznamenává, že poskytnutí soudní ochrany právům porušeným v souvislosti se zpracováním osobních údajů, a to mimo možnost opravného prostředku ve správním řízení u orgánu dozoru, ukládá členských státům článek 22 směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. 10. 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a volném pohybu těchto údajů; výše uvedené závěry tak plně odpovídají požadavkům, které na vnitrostátní právní úpravu klade právo Evropské unie.

Podle § 5 odst. 3 zákona o některých kompetenčních sporech zvláštní senát zrušil rozhodnutí obvodního soudu, který výroku zvláštního senátu odporuje, a kterým popřel pravomoc soudu k projednání věci.

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Dále tedy bude Obvodní soud pro Prahu 3 pokračovat v řízení o žalobě.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 8. března 2012

JUDr. Michal Mazanec
předseda zvláštního senátu